

ikke har kunnet gjøre sig fri for, til en vis Grad at komme i Afhængighed af den.

Da nu min bebudede Dagsorden blev erklæret for at være et Nei, saa kunde jeg ikke stille den; thi det var min Hensigt at lette at sige Ja, men det var ikke min Hensigt at lette at sige Nei. Sædvanlig tager man sine Forslag tilbage, fordi man ikke venter at finde nogen Tilstemning, men jeg har taget mit Forslag tilbage, fordi jeg maatte antage det for rimeligt, at, naar de Andres Meier vare forfaste, saa vilde mit Nei, som det mildeste, kunne vinde Majoritet, men dette Ansvar kunde jeg ikke bære. Jeg vilde derved være blevet stillet sammen med Mænd, med hvilke jeg meget vel kan virke sammen til politiske Formaal, naar vi haade ere enige om Maalene og Midlerne, og jeg erkender, at de Forbringere, som de nu have opstillet, ere saa maadeholdne og beskedne, at jeg aldeles kan tiltræde dem; men det var ikke sagt, at Enigheden derfor vilde have strakt sig til Midlerne. Den rimelige Følge af et Nei vilde være Thingets Oplysning, og da maatte naturligtvis Majoriteten have stræbt at fortrænge Jaerne ud af denne Sal; men derved troer jeg ogsaa, at Thinget vilde have tabt mange af sine bedste Kræfter og mere Arbejdsstyrke, end det kunde taale at miste. Hvis nu Oppositionen seirede og kom tilbage med flere Meier, end der var Jaer, saa forefød Krisen. Men saa troer jeg ikke, at nogen af de ærede Medlemmer, — ligesaa lidt som Noget vilde kunne troe det om mig — vilde være istand til at beherske Forholdene. Disse vilde altsaa glide os ud af Hænderne, og da Overgangen lettest skeer fra den ene Yderlighed til en anden, saa vilde netop det, at den yderststaaende Mening her i Salen havde seiret, lettest fæste Magten over til dem, som staae langt længere tilhøire, end Noget i denne Sal staaer. Nu er det vel muligt, at en saadan Regjering vilde komme den Majoritet noget imøde, som den kunde takke for sin Tilblivelse, og gjøre en eller anden Indrømmelse, men saa er jeg bange for, at Uenigheden mellem mig og de ærede Medlemmer vilde bryde løs, thi jeg troer, at de vilde være mere tilbøjelige til at opoffre de constitutionelle Retigheder for at opnaae en Udvidelse af Repre-

sentationsystemet, hvorimod jeg paa ingen mulig Maade vilde opgive hine, men, naar galt skulde være, hellere opgive Forbringerne med Hensyn til Valgsystemet. Hvad vilde der desuden vindes ved en saadan Kamp? Ja, naar Heelstaten derved kunde undgaaes, saa vilde jeg give Tid og Kræfter og meget Mere for at naae et saadant Maal, men, for at faae en Heelstat tilbage i en maaskee lidt forbedret, maaskee lidt forværret Form, derfor vil jeg ikke fortsætte Kampen, thi jeg troer, at der kan tabes mere, end der vil vindes. Jeg troer, at denne Sag har nogen Lighed med Arvesagen. Dengang foretrak man den sjerne Fare for den øieblikkelige, og hvad kostede ikke denne Sag? Den førte os jo Ministeriet Ørsted til Roret. Jeg troer, at det ligeledes nu vilde være at sætte for høi en Indsats paa et Kort, hvorpaa der var Lidet eller Intet at vinde, at hidføre en Krisis.

Det er sandelig ikke uden Følelse af Bitterhed og Dmngelse, at jeg stemmer Ja i denne Sag, men denne Følelse er ikke ny hos mig, thi den har jeg havt hver Gang en Sag vedkommende Heelstats-Ordningen er forekommen i denne Forsamling. For mine Dine staaer det, som om den danske Rigsdag den 28de Januar 1852 gjorde en national og constitutionel Fallit, som er bleven endnu mere uoprettelig derved, at man siden har givet Afkald paa den constitutionelle Medvirkning til Fællesforfatningens Tilblivelse, og idag er det, at Stiftebehandlingen sluttes. Nu er det ganske sandt, at vor Status ved denne Behandling ikke bliver god; vi havde Ret til at vente og Ret til at kræve Mere; men Spørgsmaalet er: hvad vinde vi ved at skyde Uloftet fra os? Jeg troer ogsaa, at vi maae kunne affee Noget for at komme ud af den Tilstand, hvori vi befinde os, ud af dette Lusmørke, hvori disse Spøgelser, Forbeholdet og den 26de Juli, liste sig omkring. Det er sandt, at nye Farer true os i Heelstaten, men de ere uadskillelige fra enhver Heelstat. Den høitærede Udenrigsminister har vel sagt, at Heelstatens Tilblivelse var Slesvigholsteinnismens Dødsdom, men deri troer jeg ikke han har Ret; den vil reise sig igjen under andre Former end for, den